СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 72. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 28 березня 1930. VOL. XXXVIII. No. 72. Jersey City, N. J., Friday, March 28, 1930. THREE CENTS.

ЖІНКИ СВЯТКУЮТЬ ДЕСЯТИЛІТТЯ ПОЛІТИЧНОЇ РІВНОПРАВНОСТИ

НЮ ЙОРК. — В готелі Сейнт Режі зібралося понад 300 жінок, самих ветеранок у боротьбі за жіноче право голосовання, щоби відсвяткувати десятиліття своєї побіди.

Миссис Кері Чепмен Кет, лідерка суфражисток, представила у своїй промові деякі фази довгої боротьби. А Мисс Шервин подала, що давніше замужна жінка не мала права розпоряджати грішми, які сама заробляла. Ще в 1846 р. було тільки 8 родів робіт, до яких допускали жінок, а в 1920 р. було вже тільки 8 робіт, до яких не допускали жінок. Вже з того можна пізнати, яка велика наступила переміна, коли суфражистки підняли рух за жіночі права.

НЕВДАЛА КОНТРОЛЯ АЛЬКОГОЛЮ.

БУВШИЙ ПРЕМІЄР РОЗПОВІДАЄ ПРО НЕВДАЧУ УРЯДУ В КОНТРОЛЬОВАННЮ ПРОДУКЦІЇ І ПРОДАЖІ АЛЬКОГОЛЮ ТА ЗАХОВАННЮ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНГТОН. — Перед конґресовим судейським комітетом зізнавав Е. С. Дрорі, бувший премієр з Онтеріо, про досліди, яких набрав канадійський уряд з алькогольним питанням. Дрорі заявив, що контрольна система, яку практикують у Канаді, а за яку побиваються прихильники зміни 18-тої поправки, цілком не дописала. Він подав, що в Канаді нема одної системи, а кожда провінція має иншу. Контроля не зменшила консумції алькоголю, але її збільшила. В самій провінції Онтеріо продано алькоголю в 1928 р. на $48,995,591, а в 1929 р. на $55,360,569.91. Це є великанська сума на $3,000,000 людей, які заселюють провінцію. Правда, говорив Дрорі, що до Онтеріо приїжджає велика маса Американців, а ті за один раз випивають більше, як Канадієць за цілий рік, але беручи й це під увагу, люде пють забогато й щораз більше.

Урядова контроля, зазначив Дрорі, не є ніяким ратунком на пиятику, бо, коли ходить про Канаду, то пиятика зростає з кождим роком, а з нею збільшаються злочини і нещасливі випадки.

СПЕКУЛЯЦІЯ ПІДНІМАЄ ГОЛОВУ.

НЮ ЙОРК. — Люде забувають скоро минуле нещастя. Це видно найкраще по нюйорській біржі. Послідний крах знищив міліони людей. Але це загалу не навчило, бо спекуляція зростає далі з кождим днем. Папери йдуть день за днем вгору. І можна надіятися, що прийде новий крах.

ВЯЗНІ ДОМАГАЮТЬСЯ МЯСА.

ДЖЕФЕРСОН СИТІ (Мізурі). — 750 вязнів мізурської тюрми не рушилися зза столів і били ложками та кричали: Хочемо мяса. Це був протест проти „Айриш стю", яким годовано вязнів. Директор вязниці скоштував їду і признав, що вона несмачна та що картофлі недоварені. А коли заявив вязням, що їде буде краща, вони встали спокійно від стола і розійшлися по келіях.

СНІГОВИЦЯ В ШИКАҐО.

ШИКАҐО. — Місто навістила така сильна метелиця, якої ніхто не памятає. Треба видати яких $100,000, щоби тільки вимести сніг з міста. Сніг впав на 19 цалів грубости. Трамваї і боси не курсують. Навіть молока не можна довести до міста, бо про іншу поживу то нема що й думати.

$5,000,000 НА МУЗЕЙ.

ШИКАҐО. — Відомий філянтроп Джуліюс Розенвальд жертвував $5,000,000 на будову музею науки і розсліду.

БУТ ЗА ПРОГИБІЦІЮ.

БОСТОН. — Евангелина Бут, командантка Армії Спасення, говорила на лончі в Ротері Клоб на тему прогибіції. Вона піднесла, що всі атаки, звернені проти прогибіції, тільки скріпляють прогибіцію, бо сторонники прогибіції стають більш активними.

В ОДНІМ ДНІ СІМ САМОВБИВСТВ.

ГАВАНА. — Самовбивства стають щораз частіші. В однім дні занотовано сім випадків. Між ними три жінки спалили себе живцем.

ЛІКАР РАТУЄ ДИТИНУ СВОЄЮ КРОВЮ.

БОСТОН. — Д-р Джозеф Проктор був при породі Миссис Честер Кіні, яка привела на світ здорову дівчинку. Та нічю візвали лікаря, бо дитина заслабла. Показалося, що треба переляти дитині свіжу кров. А що в цілім шпиталю не було відповідної для цього людини, лікар віддав свою власну кров, яку перелляв дитині при помочи норски.

ЖЕРТВИ ЕКСПЛЬОЗІЇ.

АРНЕТСВИЛ (Вест Вірджінія). — В Юкон майні згинули наслідком експльозії 12 майнерів. Експльозія захопила 19 майнерів, але сімох виратувалося.

ПОПАДУТЬ В РУКИ КОМУНІСТІВ.

ВАШИНГТОН. — Повідомлено департамент стейту, що один з американських католицьких місіонарів спасся утечею перед китайськими большевицькими військами, а 12 инших, які перебувають у Канчов, таки попадуть у большевицькі руки, бо нема способу, щоби їх виратувати.

КАЖЕ, ЩО ВОКЕР НЕЩИРИЙ.

НЮ ЙОРК. — Нормен Томас, соціялістичний лідер, каже, що Вокер не говорить щиро, коли говорить за безробіття, бо інакше не був би їздив на відпочинок до Флориди в часи найбільшої робітничої кризи.

КОНФІСКАТА ПОСОЛЬСЬКОЇ ПРОМОВИ.

Польська прокуратура у Львові сконфіскувала промову посла д-ра Д. Левицького у львівському „Ділі" з 5 лютого.

Польська конституція приписує, що посольські промови незаймані, але польська влада жадних, навіть своїх, прав не узнає, а правиться на підставі самоволі і сваволі.

Із сього приводу українські посли ставили у варшавському соймі запити голові сойму, Гнатови Дашинському. Але він тільки безрадно приєднався до протесту, кажучи, що польські урядовці по своїй вподобі „завішують" конституцію Польщі.

РУМУНСЬКИХ КОМУНІСТІВ ПІДОЗРІВАЮТЬ У МОСКВІ.

Балканське бюро комітету почало студіювати звідомлення про революційну діяльність у Болгарії, Югославії й Румунії. У совітських кругах не скривають невдоволення про спосіб, у який розвивається комуністична діяльність у цих краях. Результати одержані дотепер не стоять у ніякім відношенню до зроблених жертв. Звідомлення комітету кидають підозріння на багато комуністичних головачів у цих краях. Тяжкі закиди робляться комуністичним кругам у Румунії, яким закидається опортунізм і наживу.

Заразом із постановленням посилати пропаґанду в цих краях рішив комінтерн вислати чужі кадри для нагляду й проводу національних комуністичних секцій.

ТАРЦАН МІЖ ЛЕОПАРДАМИ.

Перед двома місяцями зникла семилітня дитина одного кольоніста в Анґолі. Родичі думали, що дитину вкрали неґри. Але всякі пошукування не дали ніякого висліду. Цими днями почув один ловець у лісі плач дитини. Ціле ловецьке товариство окружило підозріле місце. Стрільці вбили пять леопардів і найшли в печері страчену дитину, покриту до половини загибаючою леопардною самицею. Дитина була здорова.

НЕСПОДІВАНЕ АРЕШТУВАННЯ.

При переході через Днiстер румунські власти заарештували совітського шпигуна Александра Карамана. При ньому найшли 650 долярів, а рівночасно важні документи. Його відвели до Кишинева, де переслухав його ґенеральний інспектор сиґуранци Гусареску. Виявилося, що Караман прийшов до Румунії в ціли шпіонажі. Він потвердив дальше, що головний центр совітської шпіонажі находиться в Букарешті. В наслідок вказівок Карамана арештовано Константина Тібаку, шефа начального бюра при пограничній поліції. Караман мав виплатити Тібакови 40,000 левів як платню за послідні два місяці. „Адеверул" інформований, що Тібаку був шефом совітської шпигунської орґанізації в Румунії. „Лупта" твердить, що Тібаку висилав румунських шпигунів поза Дністер і повідомляв про це сейчас совітські власти. Тому то арештували большевики кождого разу румунських шпигунів і їх розстрілювали.

ФІНАНСОВА АДМІНІСТРАЦІЯ В БУКАРЕШТІ ЗАСТАНОВИЛА ВИПЛАТУ.

Фінансова адміністрація в Букарешті застановила на 10 днів виплату платні урядникам і офіцирам. Каса фінансової адміністрації замкнена всупереч запевненням правительства і нових законів, що платня мусить бути виплачена з початком кождого місяця. Як видно, то держава не може сповнити своїх зобовязань. „Наша Реч" пише: Урядникам не виплачується платні, а зібрані серед барабанного бою гроші з податків теперішне правительство розсіває безстидно. У фінансовій адміністрації висить таке оголошення: Згідно з міністерським наказом ч. 60365/930 не переводиться ніяких виплат. Це лише одна з благодатей теперішнього правительства.

УБИВ ЛЮБКУ СВОГО БАТЬКА.

Рудольф Камінський з Вашківців (Буковина) відвідав своїх родичів, що мешкають у Дорні. Та батька не найшов він дома, але в другої жінки. Камінський вдався до тої жінки, сварився з нею, а вкінці побив її так тяжко, що вона сконала. Його арештували.

СМЕРТЬ 120-ЛІТНЬОГО СТАРЦЯ.

Недавно помер в селі Ставичі на Виленщині 120-літний Юрій Апанасьонок. Причиною смерти була простуда, якої набавився він, виходячи босо серед морозу по воду до студні.

МАҐІСТРАТ ВИПОВІВ ВІЙНУ ЩУРАМ.

У місті Рівному на Волині щурі завели собі своє царство і розмножилися в таких скількостях, що маґістрат мусів видати окрему відозву до населення в справі нищення щурів та замовити окремого спеціяліста, що має керувати цілою війною міста зі щурами.

ДИТИНА ЗІ ШКІРОЮ ТИГРА.

До одного з віденських шпиталів привезли на лікування однорічну дитину, що походить від зовсім здорових родичів. Лице і взагалі ціла шкіра дитини є покрита плямами, що зовсім нагадують шкіру тигра. Це тим більше, що вона є сильно покрита волоссям.

НОВІ АРЕШТИ В ШПИГУНСЬКІЙ АФЕРІ.

У звязку з арештуванням високого урядника сиґуранци Тібаку за шпіонажу в користь совітів, перевела кишинівська сиґуранца ще сім нових арештувань. Між арештованими находиться брат жени Тібаку, купець Гольман, і професор одної бесарабської ґімназії. Кишинівська сиґуранца зажадала телеграфічно, щоби в Букарешті перевели трус в одного високого урядника міністерства закордонних справ; кажуть, що той урядник передавав совітським шпіонам копії всіх військових договорів Румунії з иншими державами. Дотеперішне слідство виявило, що Александер Караманов отримав від Тібаку дуже важні інформації з центральних букарештенських урядів і переправлявся при помочі Тібаку за Дністер.

ЧЕКА РОЗСТРІЛЯЛА БІЛОРУСЬКЕ СЕЛО.

З Мінська, столиці радянської Білоруси, повідомляють:

На радянській Білоруси в селі Полановичі, округа Кійданівського, ґрупка комуністів хотіла завести так звану „колективізацію", себто село перемінити на урядовий большевицький фільварок.

Тому вони скликали громадське віче, на якому закликали громаду до „колективізації". Та підчас промови одного аґітатора виступило кількох старших громадян і запротестували проти „колективізації". На те комуністи добули револьвери і положили їх трупом. Опісля віче розігнали. Але в ночі громада нарадилась і рано вимордувала комуністичних аґітаторів.

Про се дізналась большевицька влада в Мінську і негайно післала в село зоружений відділ чеки. Чека забрала на силу з собою усе населення громади Полановичі до Мінська, де більшість громади на місці розстріляла.

ЯК КОГО СТАТИ.

„Ґазета Варшавска" подає, що видатки президента Польщі винесли за останній рік 4 міліони 278 тисяч і 896 золотих. Видатки президента Чехословаччини 3,934,820 зол. Зате видатки президента найбогатшої країни у світі, Злучених Держав Америки, виносять 3,896,000 зол., Німеччини 2 міл. зол., Франції 1,379,000 зол. До того: президент Німеччини має два самоходи, президент Польщі . . . 22!

ВІДРІЗАТИ ГОЛОВУ!

В польськім соймі посол Кєрнік, реферуючи буджет, жалувався на спосіб виконування податкових законів. Доходовий податок стягають з великої маси людей, яких закон до такого податку не тягне. Один податковий інспектор чванився, що обовязаний був стягнути пів міліона, а стягнув цілий міліон. В старинній Персії король мав право взяти на податок тільки 10 процент доходу підданого. Урядника, котрий стягав більше, стинали. Так було в державі, де панував деспот без парляменту, вибираного народом. В Польщі беруть від 30 до 40 процент доходу.

ЗМІЯ В ШЛУНКУ.

Швайцарська преса пише про такий випадок: В селі Шатлє недалеко Анмас почула одна жінка, що в її шлунку щось ворушиться. Пішла до лікаря й цей по довгих радіографічних дослідах над нею ствердив, що в її шлунку находиться змія довготи 50 центиметрів. Ця жінка мусіла, певне, випити цього непожаданого гостя з джерельною водою. Жінку відставлено до шпиталя, де мусітиме піддатися операції.

РАКОВСЬКИЙ УМИРАЄ.

Останні вістки з совітської Росії подають, що бувший посол совітів у Парижи, Раковський, умирає.

Не дивлячися на його тяжку недугу, силують його совітські власти перебувати в Барнаулі разом з родиною. Тепер там морози до 50 степенів і лікарі зажадали, щоби Раковському було дозволено виїхати на Кавказ.

ЯН ПІЛСУДСЬКИЙ ФОРМУЄ НОВИЙ УРЯД ПОЛЬЩІ

МАРШАЛ ПІЛСУДСЬКИЙ ВІДОГРАЄ КОМЕДІЮ З СОЙМОМ І ФОРМУВАННЯМ НОВОГО УРЯДУ. СТАРАЄТЬСЯ РОБИТИ ТАК, ЩОБИ СОЙМ НЕ ЗАТВЕРДЖУВАВ БЮДЖЕТУ.

ВАРШАВА (Польща). — Після того, як всі партії відмовилися приняти умови маршала Пілсудського, предложені ним маршалкови Шиманському при формуванню ним уряду, президент Мосціцький доручив формування правительства Янови Пілсудському. Ян Пілсудський є братом маршала й послом до сойму від міста Вильни. По професії він суддя, а в соймі належить до послів урядової ґрупи.

Тепер ніхто не сумнівається, що доручення Шиманському формувати уряд Польщі було лише комедією, щоби відтягнути як найдовше урядову кризу. Поки не сформовано нового правительства, не буде скликане засідання сойму для затвердження державного бюджету. А після 31 березня сойм автоматично припиняє свої праці на довший час, згідно з конституцією, не закінчивши обговорення бюджету. Тоді президент держави затвердить бюджет таким, яким його ухвалив сенат.

Такcамо й правительство, яке буде сформоване після 31 березня, буде затверджене самим президентом, без приняття його соймом. Тепер посли бльоку Пілсудського всіма силами стараються не допустити до пленарного засідання сойму перед 31 березнем. На вчорашньому засіданню соймової бюджетової комісії вони підняли страшний галас, стукали кулаками по столах, торохкотіли ріжними річами, стараючись не допустити комісію до нормальної праці.

Тепер ще не відомо, коли відбудеться слідуюче пленарне засідання сойму. А коли воно не буде до 31 березня, то після цього сойм розійдеться на вакації, а нове правительство безперечно постарається як найдовше не скликати його, щоб урядувати без його контролі.

НАЙНОВІША ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА.

МОСКВА (СССР). — Зміну економічної політики, яку започаткував тепер Сталін, називають новим Непом, себто найновішою економічною політикою. Такий Неп у березні 1921 року завів у Росії перший раз Ленін, а тепер те саме робить Сталін, тим більше, що й причини, які привели до зміни економічної політики в обох випадках, ті самі. Селянство ввесь час стає в різкій опозиції до партійної економічної політики, а тому партії доводиться здавати свої позиції перед загрозою недосівів та голоду.

Тепер ще годі сказати, де спиниться Сталін зі своїм відступленням від партійної програми економічної політики. Одначе фактом є те, що він тепер укріпив свою позицію серед селянства, яке вважає його добродійним деспотом, котрий ратує його від батогів та скорпіонів своїх підвладних.

НЕ ДАДУТЬ ІНДУСАМ ДОБУВАТИ СОЛИ.

СУРАТ (Індія). — Тут стало відомо, що британська влада вжие всіх заходів, щоби не допустити Ґанді до орґанізування добування соли в Джалалпурі, куди він тепер іде зі своїми прихильниками. Цим способом Ґанді сподівається знищити британський державний монополь на добування соли.

Представники уряду роблять усі приготовання, щоби силою не допустити Ґанді до здійснення його наміру в Джалалпурі.

ОБИДВА ПРОТИВНИКИ ВИЧІКУЮТЬ,

ШАНҐАЙ (Китай). — Уже закінчилася концентрація військ нанкінського правительства та його противників, які захопили в свої руки північний Китай разом з Пекіном. Обидві сторони вичікують нападу другої сторони й не розпочинають боїв. Нанкінська армія тепер уміло сконцентрована на своїй оборончій лінії, яка укріплена ровами та добре устаткована гарматами й скорострілами.

В армії Кай Шека є багато німецьких інструкторів, які впроваджують модерні методи війни, що багато пособляє армії націоналістичного правительства. Таксамо й узброєння армії нанкінського уряду значно модерніше й ліпше від армій її противників. Тепер для армії Кай Шека найтруднішим завданням є не піддатися розкладовій аґітації, бо тоді ніщо не вратує її від поразки.

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ЄГИПТУ.

ЛОНДОН (Англія). — Сюди приїхала египетська делеґація на чолі з премієром-міністром египетського уряду для переговорів у справі остаточного закріплення незалежности Єгипту, яку проклямувала Анґлія вісім років тому. Делеґація має розвязати чотири питання, які ще не урегульовані, а тому й ще нема фактичної незалежности Єгипту.

Ці питання такі: 1) справа оборони Суеського каналу, який лежить на території Єгипту; 2) оборона Єгипту проти чужої агресивности або нападу; 3) забезпечення становища чужинців в Єгипті й 4) майбутній політичній устрій Судану.

ПЛЯН ЙОНҐА У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ (Франція). — В парляменті розпочалися дебати в справі затвердження пляну Йонґа, який уже ратифікувала Німеччина. Передбачаються гарячі дебати, але загально думають, що приняття його Францією забезпечене.

УЛЬТИМАТ СВОМУ УРЯДОВИ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Уряд Мек Донелда одержав ультимат від членів своєї власної партії в парляменті. Парляментарна група Партії Праці домагається, щоб уряд на протязі чотирнацяти днів виробив і представив на затвердження парляменту новий плян боротьби з безробіттям та допомоги безробітним. Всі дотеперішні заходи уряду Мек Донелда не дали позитивних наслідків.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ХРОНІЧНА ПОЛЬСЬКА НЕДУГА

Від якогось часу тихо було в Европі за Польщу. Здавалося, нема її на мапі. Але вона є, а що вона є, то пригадується світови своєю недугою. Бо як хору на груди людину поколює під грудьми на кожду переміну в воздусі, так Польща переходить поважні хронічні забурення при кождій міністеріяльній крізі.

У чому недуга Польщі?

Польські аґенти звичайно представляють Польщу як західно-европейську парляментарну державу. Під тим розуміється державу, в котрій закони пишуться парляментом, що походить зі загального й рівного вибору, а кромі того таку державу, в котрій рівночасно уряд відповідає перед сим парляментом. Себто уряд має уступити зі свого становища, коли парлямент, себто більшість парляменту, дасть йому вотум недовіря. Такими західно-европейськими парляментарними країнами є: в першу чергу Англія, котра виробила основи парляментаризму; Франція; Німеччина; Бельґія; Голяндія; Данія; Швеція й Норвеґія. Як видно з балаканини польських аґентів, Польща має спеціяльну амбіцію уходити в світі за таку західно-европейську парляментарну державу.

На її нещастя, вона хорує на хронічні міністеріяльні крізи, а при кождій крізі покаузеться, що вона західно-европейською парляментарною державою не є. Така кріза виринула в Варшаві власне на днях. Сойм повалив кабінет Бартля. Як можливий премієр виринув д-р Шиманський, маршалок сенату. Шиманський говорив з провідниками партій і був певний, що буде мати кабінет. Заграничні кореспонденти вже розтрубіли про широкі досвіди в світі нового премієра, а тут урядовий бльок, себто приятелі Пілсудського, заповіли опозицію. Як недавно проти опозиції зявилися були в соймі зоружені офіцири, так тепер „пулковнікі" загрозили, що вжиють проти противників Пілсудського ґазових бомб. Щоби не допустити до такого бешкету, Шиманський добився від маршалка сойму, що сойм не кликано на наради.

Шиманський пішов на конференцію до Пілсудського, щоби заглаїти біду. Шиманський сказав Пілсудському, що він має порозуміння з партіями та що сойм зможе працювати в згоді з урядом. Та Пілсудському сього було мало. Він заявив, що навіть при згоді опозиції з урядом сойм усе таки буде перешкаджати урядови урядувати. Він станув на становищи, що сойм не повинен мати права вмішуватися в урядовання та що він не перестане поборювати сойму, поки сойм не признасть правно того, що нині фактично в Польщі вже істнує, себто безпарляментарного правління військового диктатора.

ЕКОНОМІЧНА КРІЗА В ПОЛЬЩІ, А ФРАНЦІЯ

(Оригінальний допис до „Свободи").

Такого бажав собі посол Діяманд. Однакож новий уряд Бартля — дарма, що не такий провокаційний, як був уряд Світальського — ніякої такої успокоюючої і край і заграницю заяви не дав. Відносини внутрішні в Польщі є дальше дуже напружені, а заграниця про це все є дуже добре поінформована, бож і не даром **десятки заграничних** ґазетних **кореспондентів** сидять у Варшаві і **виловлюють всі можливі вісти** і поголоски, яких повно не лише в кульоарах сойму, але і в таких нічних барах, як **„Баґателя"**, де нераз скорше мож довідатись про наспіваючі в Польщі події, як в бюрах міністеріяльних.

З уваги на пануючі в Польщі обставини та настрої пише отже один впливовий варшавський тижневик:

„Чиж можна числити під теперішну пору на приплив заграничних капіталів? Покищо постигає нас одна неудача за другою.

„І так **Париж** заховується супроти Польщі просто в застрашаючо **байдужний спосіб.** А преці німецькі концерни здобувають американські і французькі капітали, німецькі акції мають доступ до французької біржі, а справу податкових полекш для німецьких вартісних паперів обговорюється у Франції дуже живо. Це просто аж бє в очи як то Польща є полишена поза всіми можливостями міжнародної кооперації, а причиною цего є те, що **внутрішні відносини політичні Польщі не є урегульовані.** Польська держава лопнула при кінци 18-го століття тому, що її політична структура ріжнилася цілковито від европейської структури (орґанізації). Держави, котрі Польщу розібрали (Росія, Пруси й Австрія) узасаднювали в акті першого розбору Польщі його конечність власне **анархією,** яка у ній панувала. По відзисканню самостійности почала Польща відробляти свої залеґлости відповідно до ідей з часів конституції 3 мая (1791 року)*). Теперішна польська держава підіймається дуже великих завдань з области господарської політики, але держиться метод, котрі були добрі у 18-му віці при творенню війська і скарбу, але цілком є непридатні для політики господарської тепер.

„Те припізнення, занофаність наших політичних метод та їх свавільність стають причиною, що **Польща й Европа знову стають далеко від себе,** так як це було у 18-му віці. Мешко 1-ий, приймаючи 966 року християнство, дикий Литовець Ягайло (†1434 р.) висилаючи делеґатів на церковні собори в західній Европі, та послідні королі з роду Ягайлів далеко справнійше орієнтувалися в тодішній европейській політиці, як це робить теперішна Польща. І нема ніякого сумніву, що тодішна Польща належала в далеко вишім степени до европейської суспільности — ніж теперішна".

Так пише Поляк — Ксаверій Свйонткевич, і ми не маємо причини не вірити йому.

І власне це є незвичайно для нас дивним, що власне у Франції — так сказати „офіціяльній" союзниці Польщі — найбільше проявляється нехіть до неї.

Та нехіть вибивається на верх навіть при таких — здавалосяби — менше важних дрібницях, як недавний вибір **„Міс Европи".**

А з тою „Міс Европою" — то справді чиста комедія. Іменно якийсь паризький часопис попав (очевидно для власної реклями) на такий помисл, щоб оснований при нім комітет вибирав що року підчас карнавалу зпоміж присланих з усіх держав Европи красунь найкращу, та надавав їй титул **„Міс Европа".**

Очевидно і Польща не хоче бути позаду, але один варшавський носопис і собі основав такий комітет, щоби вибрати **„Міс Польонію".** Запрошено отже до Варшави найкращих дівчат—но, і нуж вибирати. Почалися старання та інтриґи і хто зна, що там вже жертвували поодинокі кандидатки, щоби лише тої почести доступити, а потім на кошт комітету аж до Парижа переїхатися. — Побідила остаточно „панна" **Зофія Батицька,** дочка адвоката, але впрочім вже знана фільмова артистка.

Всі кандидатки відфотоґрафувалися разом і та кліша була поміщена в кількох часописах, але вже по виборі **„королевої краси",** цебто „міси".

На тій картині видно і справді цілий ряд незвичайно гарних дівчат, тому викликало загальне здивовання, що „місою" зістала нічим непомітна „панна" Батицька.

Як звісно — **в Польсце — як хто хце",** тому і не диво, що польською „місою" стала панна Зося, котрій один з дневників закидує, що має закороткий носик.

Але і татуньо мав не малі видатки, а кажуть навіть, що **продав свою каменичку у Львові,** щоби лише свою донечку пхнути поміж „міси" — а потім — хто знає? Може зістати і „міс Европою", а на такі рідкі окази дуже ласі американські міліонери, шукаючи за красунями при виборі жінки. Якби це удалося, то не одну, але і десять камениць можна буде собі справити.

Досить, що п. Батицька махнула „под опєкон" татуня до Парижа, але тут — не повелося їй. Не вона зістала „міс **Европою"** і не Бельґійка, що плакала потім кілька днів з жалю, але **Грекиня,** котра дістала десять голосів знавців на свою користь, коли Батицька дістала їх лише два.

Та найінтереснійші. є враження самої п-и Батицької, котрі вона, вернувши до краю, оголосила в однім польськім часописі. Ось короткий зміст її звіту:

„Коли я приїхала до Парижа і явилася перед оціночним комітетом, то прийняли мене спершу незвичайно ввічливо і прихильно. Та поведення те супроти мене змінилося до непізнання, коли я пізнійше заявила, що я є **Полькою.** Відразу повіяло холодом та **неприхильністю,** і я переконалася незадовго, що **Французи** мають взагалі про Поляків **як найгірше понятте,** а все, що польське, уважають менше вартним".

У нашій американській пресі вже було мабуть пояснення, з якої то причини імя **„Поляк"** має таку кепську марку у Франції.

Причинилася до того передовсім всіляка польська сволоч, яка по заключенню мира посунула до польського союзника Франції, числячи на легкий зарібок. Зарібок найшовся, але треба було... **робити,** а такі лицарі легкого ремесла працювати не хотіли, але взялися до крадіжей, грабунків та мордів. Це очевидно не принесло слави „бялєму орлові", але противно — де лиш лучився який більший злочин, там зараз дошукувались участи Поляків.

Крім того однак **много французьких політиків та журналістів,** побувши довше в Польщі, **розпізнали більше суть польської вдачі,** а зосібна придивилися на це, як Поляки виконують та визискують свою перевагу над другими народами, зданими їм премудрою антантою на поталу. Не без того, що і самі утиснені, зосібна Українці — старалися видавництвами у французькій мові здемаскувати тих заводових „борців за волю" (і то не лише за „нашу", але і за „вашу") перед лицем культурного світа.

Та акція демаскуюча розвивається далі, хоч — на великий жаль — малу участь у ній беруть тепер самі Українці, а виконують її таки самі Французи і то дуже успішно.

Власне недавно піднесла польська преса крик на французького письменника **Рене Мартеля** за його книжку п. з. **„Східні границі Німеччини"** та **„Білорусь".**

Польські ґазети пишуть, що це не той Мартель з трома звіздками (продуцент коняку з трома звіздками на етикеті) але другий, Рене, — а цей тими своїми книжками наляв їм такого коняку, що аж їм в носі закрутилося.

В першій книжці представляє Р. Мартель, якої несправедливости допустилася антанта відрізуючи Східні Пруси від Німеччини тим якимсь дурним „коритарем" та віддаючи Польщі Горішний Шлеск і Поморя.

В другій книжці про „Білорусь" Мартель представляє знущання Поляків над бідними Білорусинами, котрих — оскільки є римо-католицької віри — силою вписується у Поляків — дарма, що вони навіть по польськи говорити не вміють!

Така „невдячність" (?) з боку французьких союзників дуже зранила чуле польське серце, хоч Поляки доси повинні би вже навчитись, що **Французи** усе дивились на свій союз з Польщею **з дуже реального становища.** Не лишень ходило їм про поміч Польщі в можливій війні з Німцями але про цілком звичайні зарібки: напр. на продажи мундурів та зброї.

Про це могли би Поляки довідатись хочби з дуже інтересних споминів бувшого австрійського і польського міністра **Білінського,** котрому ще в р. 1919 заявив б. французький амбасадор **Пральон,** що **Франція** кохає вправді Поляків на політичному полі (і то одинока в Европі!), але на господарськім полі **любить лише себе саму** і є лише купцем. А рівночасно повідомив французький міністер **Пішон** Білінського, що Франція тому здержала висилку закуплених у не мундірів і плащів (хоч тоді були морози і польська армія дріжала з холоду!), бо Польща не полагодила справи з якимсь французьким ліверантом Бастідом.

„А Франція — писав Пішон — **в інтересах жарту не знає!"**

Так було ще в р. 1919, а щож допера тепер, коли властиво майже всі важніші непорозуміння Франції з Німеччиною вже вирівнані, і вона збирається незадовго вибрати свої війська ще з того клаптика німецької землі, котрий досі держить в своїм посіданню!

Коли відносини між Францією й Німеччиною остаточно упорядкуються й уставляться (до чого так зручно і щасливо прямував недавно померший німецький канцлер Штреземан) — тоді **до чорта здасться Франції приязнь Польщі,** і що їй тоді залежати буде на тім, чи Німеччина забере собі назад Поморє та коридор разом з Горішним Шлезком, чи ні?

Для нашої справи могли би багато доброго зробити на полі освідомлення Французів про українсько - польський спір ті українські еміґранти, що сидять у Франції. Однак це є — оскільки іде про інтеліґенцію — переважно польонофільсько настроєні Петлюрівці. Та і поміж ними зачинається поволі рух чисто національний, а то під впливом так званої орґанізації **„українських націоналістів"** (їх головний орган „Український Голос" в Перемишлі).

У всякому разі — петлюрівському **„Тризубови"** той рух дуже невсмак, але здержати його не буде вже в силі. І той рух безумовно причиниться також до освідомлення Французів про польські подвиги на західно-українських землях — а це певно польсько-французької приязни не скріпить. Може отже відпасти і цей польський приятель, котрий і так вже дуже чухаеться в голову, довідуючись про внутрішньо-польські події, про фактичну диктатуру „дзядка" та про „мордобитія" поміж польськими послами.

А хочби і не відпав так скоро на міжнародно-дипльоматичному полі, то — як писав Білінському Пішон — союзник той **„в інтересах жарту не знае"** — отже і до уділення позички польській державі не такий то охочий. А тому і господарська кріза в Польщі так скоро не минеться...

Д-р Кирило Т.

*) Але і тоді Поляки не знесли панщини і не дали селянам землі! — Д-р К. Тр.

ПЕРЕПИС НАСЕЛЕННЯ.

Цензусове бюро переслало до редакції „Свободи" спис тих питань, які будуть поставлені населенню Злучених Держав при всенародньому переписі, який почнеться з початком квітня 1930 року.

Підчас перепису буде поставлено 24 питання, а між ними 16 про **матірну мову,** на яке Українці мусять звернути найбільшу увагу. На це питання повинні відповідати **всі ті Українці, котрі приїхали до Америки та їх діти,** що їхня матірна мова є **UKRAINIAN.**

FORM OF SCHEDULE FOR 1930 POPULATION CENSUS.

There will be 24 questions asked by the enumerator in the 1930 census of population, as announced by William B. Steuart, Director, Bureau of the Census.

1. Relationship to head of family, including a statement as to the home-maker in each family.
2. Whether home is owned or rented.
3. Value of home, if owned, or monthly rental, if rented.
4. Radio set? ("Yes" or "No").
5. Does this family live on a farm? ("Yes" or "No").
6. Sex.
7. Color or race.
8. Age at last birthday.
9. Marital condition.
10. Age at first marriage. (For married persons only).
11. Attended school or college any time since Sept. 1, 1929? ("Yes" or "No").
12. Whether able to read and write? ("Yes" or "No").
13. Place of birth of person. (State or country).
14. Place of birth of person's father. (State or country).
15. Place of birth of person's mother. (State or country).
16. Mother tongue of each foreign-born person.
17. Year of immigration to the United States. (For foreign born only).
18. Whether naturalized. (For foreign born only).
19. Whether able to speak English. (For foreign born only)
20. Occupation of each gainful worker.
21. Industry in which employed.
22. Whether employer, employee, or working on own account.
23. Whether actually at work. (For each person usually employed but returned as not at work, additional information will be secured on a special unemployment schedule).
24. Whether a veteran of the United States military or naval forces; and for each veteran, in what war or expedition he served.

В зоольоґічному саді.

Гість: Якжеж можна так обманювати гостей! На афішах написано, що цей їдовитий вуж довгий на чотири метри, а це певно неправда!

Сторож: Ось метер, прошу зміряти!

В. Будзиновський.

ВЕСЕЛИЙ ДВІР.

Оповідання.

(25)

— Ти плакала? Сталося що?

— Розкажу вам, як поклянетеся, що вислухаєте спокійно аж до кінця, бо нема нічого злого, що на добре не вийшло би.

— Не заходи, не обходи, а кажи зараз, що сталося...

— Не скажу, поки не поклянетеся, що лишитеся в ліжку і всю роботу полишите мені.

— Софійко, не серди мене! З чим ти прийшла?

— Я прийшла сказати, що спасу його. Се дуже легко зробити. Ключі до замку і до замкових льохів у нас. Перед фіртою варта не стоїть. Полковник тепер з Оленою. Піду до замку, неначе до моєї власної хати. Піду до льоху, неначе до нашого по вино. Випущу його.

Маткович схопився і сів на ліжку.

— До кого підеш? Кого випустиш?

— Сотника Димецького.

— Я не чув, щоби його спіймали.

— Але я чула. Завтра хочуть вбити його на паль.

— Треба спасати. Але ти, дівка, до того не берися. Поклич до мене Охрима. Він когось знайде.

— Якби ви знали, як то сталося, то самі сказали би, щоби я пішла. Скажу вам, як назад ляжете і не зробите ніякої бучі.

— Хіба його взяли в нашій хаті?

— Лягайте, то скажу. Так. Лежіть і не кивайтеся. Він такий необережний, як його товариш Харина. Гайдуки полковника вже були в саді. Він садом прокрався до Олени. В її спальни вхопили його гайдуки і звязаного занесли до замку. Я мушу змити ганьбу, яка впала би на наш дім.

Маткович схопився, обіймив доню і поцілував її кажучи:

— Ключі в скрини. Іди з Богом!

Коли Софійка вже витягнула ключі і хотіла відійти, батько сказав:

— Я гадаю, що Димецький загостив у сі сторони не сам, а прийшов з більшим товариством. Може Пилип щось знає. Пішли до нього Охрима, нехай перекаже, що з ним сталося, та що ти йдеш випускати його. Як їх більше, то може за одним заходом возьмуть замок. Як ні, то бодай нехай прийдуть сюди, вхоплять полковника і вбють ту собаку.

— Я так не хочу. Полковник муж Олени. Як наші справді возьмуть замок, то полковник нехай бере жінку і втікає відси.

— Полишім се Димецькому. Як він схоче, так нехай буде.

— Ще не знаю, чи спасу його.

— Знаю, що тобі грозить велика небезпека. Може смерть, може щось ще гірше. Але, коли я через моє каліцтво не годен зробити сего, то ти спасай наш дім від ганьби. Іди!

Софійка вийшла. В сінях дожидала її кухарка і каже:

— Гадаю, що тобі піде добре, бо неначе сам Бог помагає нам. Я собі нагадала, що сотник прийшов до нас в бунді, очевидно й в шапці. Винесли його без бунди і без шапки. Значить, одно й друге лишилося у нас. Я взяла каганець і пішла до сіней, а там під дверми Олени лежать бунда й шапка. Ось вони. Бери!

— На що? Занести сотникови?

— Закинь на себе. Хто тебе тепер в ночи в тім побачить, буде гадати, що то гайдук.

Закинула на Софійку бунду, на голову всадила шапку, під бунду всунула запалену ліхтарню. Софійка пішла. Пройшла в сад і вийшла в поле. Що хвиля зупиняючися і наслухуючи, підійшла аж до фірти. Обережно всунула ключ, обережно скрутила і увійшла. Фірту за собою лиш приперла і всунулася між скрині й бочки. Пропихаючися проміж них, пропхалася аж до низьких дверей льоху. Тут ще обережнійше маніпулювала ключем. Зійшла пару сходків у низ і зпід бунди вийняла ліхтарню. Перед нею ішов довгий коритар, по його обох боках два ряди дверей до поодиноких льохів. Кожді обтягнені грубою залізною бляхою, кожді з віконцем без скла, обезпеченим залізною решіткою. Двері позамикані зовнішними залізними засувами.

Тепер Софійка не знала, що їй діяти, бо не знала, де замкнений сотник. Потерпала, що як попаде не на його льох, то увязнені схопляться, счинять метушню і заалярмують варту перед головним входом до льохів. Стала посуватися від дверей, наслухуючи. Міркувала собі, що де найтихіше, там буде тільки один, мабуть таки сам сотник. Наслухуючи під одними дверми, не чула ні проклонів, ні розмови, ні масового хропіння. Відсунула залізну штабу, відхилила двері і всунула руку з ліхтарнею. Почула глибоке дихання сплячого. Увійшла сама і побачила трох козаків розтягнених на голій земли. Всі три спали. Придивилася їм в світлі ліхтарні. Сотника не було там. Вже хотіла відійти, коли один розплющив очи і, заслонивши їх від світла, сів. Вона почула його питання:

— Ще кого арештували?

По голосі пізнала, що то осаул сотні Димецького. Нахилилася до нього і шепнула:

— Не говори нічого і ходи за мною. Я закралася сюди, щоби всіх вас висвободити. Чи знаєш, де сотник?

Обоє висунулися за двері. Він показав рукою і каже:

— Ось там сидить сам один.

(Конець буде).

SPEAKERS LAUD THE CITIZENSHIP OF UKRAINIANS

People of That Extraction Termed Loyal and Faithful.

ADDRESSES MADE AT COHOES MEETING

New York and Troy Speakers Review the Desires of Their People.

[illegible] hundred members of the Ukrainian-American Democratic Citizens' Club gathered last week in Larkin Hall, Cohoes, when arrangements were discussed for the state convention, which will be held in Troy or Albany at a later date. A speaking program was a feature of the meeting and some fine addresses were made, among those who spoke being John F. Scott, commissioner of public safety of Cohoes; T. Stewart Hubbard, chairman of the Rensselaer County Democratic Committee; William F. Parker, Democratic leader of Watervliet; Supervisor Weldon of Watervliet; Dr. Luke Myshuha and Vasele Avramenko of New York, and Rev. A. Ivanyshyn of Troy.

Dr. Myshuha's Address.

Dr. Myshuha made a forceful address, in which he told of the desire of Ukrainian people to be good American citizens. He said:

"I came to the United States, but for those who do not, I shall tell them my story. I came here after the end of the World War, to secure help from America, and the Americans of Ukrainian descent for the Ukrainians in the old country, who are engaged in a long and bloody struggle for independence. You accepted me as a representative of the country of your origin, and it might appear strange to many of you that I am going to speak to you on the subject of your life in America. It might appear to some strange, yet when I tell you: Be good citizens of this country, love this country which gives you refuge, and a safe place to work, and enjoy your life.

"You all know that in our old country on Palm Sunday pussywillow twigs are distributed, with which the people strike each other saying, 'It isn't I who is beating you, it is the osier beating you,' to remember that in a week it will be Easter. Just as the osier beats the people to remind them of the coming of Easter, so I am cutting you to remind you that the time is over in the free land of Washington, for those speakers who do not know how to speak the sonorous English language heatifully and fluently.

Begining New Life.

"I am going to tell you that we are beginning a new life with new Americans, who will know two languages, English and Ukrainian; who will know two cultures, American and Ukrainian, and who will think highly and dearly both of the glorious history of America, and of the glorious history of Ukraine. This new generation will grow on American soil. It will grow enthusiastic about the skyscrapers in New York, the National Parks, about Mount Vernon, the resting place of the father of this country, about Arlington, as the resting place of great heroes and great men.

"But this new generation cannot fail also to forget that over in Europe there is a country which is as wonderful for their fathers as America is for them. That there is the Dnieper the mighty, the golden wheat fields, orange groves and vineyards of Crimea on the Black Sea, coal deposits of the Donets Basin, the oil wells of Galicia, with the glorious mounds of Cossacks, where rest the remains of glorious forefathers.

A New Generation.

"I have come to tell you that there is rising in America a new generation of Ukrainian origin, which knows the grandeur of America, the richest coutry in the world, with her skyscrapers, palaces, automobiles, that grew up the sacrifice of her heroes, who during the war of liberation had fought in hunger and cold, barefooted and ragged, and shed their blood to make this land free.

"And I have come to tell you that I am deeply convinced that this new generation would understand thoroughly those terrible sacrifices which the freedom loving Ukrainian people make, in order to attain freedom.

Good Citizenship Desire.

"We want to be good citizens of this country. We do not care only to take, we want also to give. We want to enrich the American culture with the Ukrainian cultural contribution. We are proud that in so short a time of our immigration into this country our song has triumphed on roadway of New York. We rejoice that our sculptor, Archipenko, has received the praises of the best American critics. We are glad that the Ukrainian National Chorus of Mr. Koshets has won such a wide musical recognition. We rejoice that Timoshenko, the professor of economics at the University of Ann Harbor has received high recognition for his scientific works, that Avramenko takes America with the Ukrainian dance, that at the international Olympic games, America was gloriously represented by two young Americans of Ukrainian origin, namely: Halaiko of Auburn, New York, and George Kojac of New York. We also rejoice to see Mr. Nagursky win glory as the football champion of the west.

"We rejoice because of all this as this is another step forward in our development. After this, there will follow the development of us as a political power. We would like to see Americans of Ukrainian origin as Congressmen, Assemblymen and as Senators. We want to make our contribution to America in the political respect as well and help America to become the supreme pattern of democracy, progress, tolerance and the highest prosperity."

Rev. Ivanyshyn's Address.

The address of Rev. A. Ivanyshyn of Troy was also of much interest, it being as follows:

"As a citizen of Ukrainian extraction, I am very glad to see my people becoming citizens of the United States and striving to become equal members of their adopted country, America.

"Before becoming full-fledged citizens they first acquaint themselves with the history, the constitution and the political influence of America, because they desire to become model citizens.

"When one wants to marry a beautiful lady, one who all the world acknowledges as being beautiful, he must also be a handsome man himself. Likewize a person desiring to become a citizen must do as the country he is adopting wants him to do. Or, in other words, 'When you are in America, do as the Americans do.'

"A cripple, a blind man or a beggar cannot ask for the hand of a beautifull lady. Also, people who do not recognize the government, who are not influenced by the ideals which this government has set, cannot become loyal and faithful citizens of America.

American Good Will.

"I am very glad that we have with us today a few prominent citizens who are taking an active part in this meeting. To them I say, I cannot express my gratitude to you for being present. You have given to us Ukrainians the understanding that the good will of an American has or even knows no ending. An American recognizes every citizen in the United States as his equal. Truly he has lived and is living up to the saying that all men are free and equal.

"The Ukrainians still have in mind the persecution of their brethren in Ukraine at the present, where the Reds and Whites—we call them devils—are taking without mercy the blood of their own brothers. Therefore the Ukrainians have taken into their hearts the brotherly love of the Americans, and I, on behalf of them, repeat the words of one of our greatest presidents, which is best suited to show our feelings, 'I believe we have room for but one soul, loyalty, and that is loyalty to the United States of America.'"

(The Troy Observer-Budget, March 23, 1930.)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧЕРВОНІ ХУЛІҐАНИ.

Кров стинається в жилах на вісти з України. Вже давно не переживала Україна таких провокацій як от арешти культурних діячів, церковних провідників, а далі й найвищих радянських урядовців, запідозрених в українськім сепаратизмі, Нікчемні ті провокації, яких допускається Москва на „вільній Радянській Україні". Це глум, пльовання в лице українському народови.

Якжеж нам ставитися до того? Сенатор Бора нічого нам не поможе. Він згодиться порятувати жидівських рабінів, бо Жиди є сила, з якою він числиться. А ми, Українці, слабі, то сенатор Бора навіть не буде цікавий довідатися, хто це є академик Єфремов і инші. Річ ясна, що з того не виходить, щоби ми не писали до сенатора Бори чи до кого иншого, якщо тільки в той спосіб можна популяризувати українську справу. І добре, що про ті телеґрами пишуть американські ґазети по місцях, бо всеж це є розголос українській справі.

На мою думку дійсний протест може мати значіння тоді, коли йде по лінії, на яку вказував польський поет, коли вчив Поляків, що „ґвалт нехсен ґвалтем одціска". Так треба реаґувати на суд у Харкові. А московсько-большевицькій наволочі треба пригадати слова Франка:

Не тішся, враже, сотня поляже,
Тисяч натомісць стане до борби
І ножі свячені наситять скажених,
Встануть знов потоптані раби!

Г. П., Честер, Па.

ПОВІДОМЛЕННЄ

Отсим повідомляється всіх шеровців Українського Парку, що річний мітінґ товариства відбудеться в **неділю,, 30 березня (MARCH) 1930, сейчас по Службі Божій, в гали шкільній при Савт ул.** (коло церкви) **в Елизабет, Н. Дж.**

На порядку нарад: справозданнє і вибір нового уряду.

Присутність всіх шеровців конечна.

Запрошується Хв. Товариства і Громадян до закупна шерів, щоби можна Укр. Парк належно упорядкувати.

Василь Левчик, предс. **Роман Слобсдян**, секр.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

БОЛЬШЕВИКИ І РОБІТНИЧА СПРАВА.

Зприводу безробіття повели большевики свою аґітацію, уважаючи, що безробіття це є вода на їх млин. Кажуть, що капіталісти нарочно не дають робітникам роботи, щоби виморити голодом робітників і їхні родини. І богато дечого другого розповідають, немов би робітник не знав, що є причиною теперішнього лиха. А наука з біди ясна: треба робітникови орґанізуватися і будувати силу, тоді буде й вирішувати справи безробіття, зглядно поробить такі кроки, щоби безробіття не було.

Мені не треба розповідати про робітничий визиск, бо я його відчуваю на своїй шкірі. Працюю при Сіпіярській залізниці. Компанія платить 25 центів на годину (на „екстраґенґу"), а за їду побирає $1 денно. Як добра погода, то заробить робітник яких $8 на тиждень, а як ні, то й половини з того не заробить. Так визискує робітника одна з найбогатших компаній світа.

Проти цього треба робити заходи, але не шляхом большевицьких демонстрацій, підчас яких лідери большевицькі ховаються, а робучий нарід побивають палками та замикають до арештів. З такої роботи нема хісна для робітника, бо її роблять для большевицького адвертайзменту, для диктаторів з Москви.

Кождому робітникови вже обридло слухати теревені большевицьких аґентів, а особливо тих українських. Це прямо сміх збирає чути раз-у-раз промови, звернені проти українських панів. Кого вони властиво хочуть дурити: себе чи українського робітника? Таж всі ми добре знаємо своїх панів. Миж бачили вріднім краю, хто був дідичем, чи старостою, чи маршалком. Бож українські учителі, судді, лікарі чи адвокати, цеж були люде, що ледви дихали.

Нам, українським робітникам, треба старатися розуміти нашу робітничу справу, орґанізуватися і творити силу і то робітничу й українську, яка буде змагати до самостійної України, в котрій диктатори з Москви не будуть мати жадного слова, а тільки сам український нарід.

Микола Шувар,
Лондон, Канада.

Хорий зі страхом сів на кріслі, щоби дати собі вирвати зуб.

— Пане доктор, — благає — лише без болю...

— Нема чого боятися, є лише два роди зубів, які спричиняють біль.

— Які?

— Горішні та долішні.

—o—

Професор сидить при праці дуже занятий.

— Ради Бога! — кричить вбігаючи в кімнату професорова жінка. — Юрчик розілляв усе чорнило на нову скатерть. Що мені тепер робити?!

— Пиши тимчасом олівцем! — каже професор.

БОЛГАРІЯ — КРАЇНА СТАРИХ ЛЮДЕЙ.

При останній конскрипції в Болгарії виказано документами, що 158 людей переступило сотий рік життя. Ці старі люде це самі мужики, в більшости верховинці. Отже тяжка боротьба за істнування, яку мусять вести ці верховинці в непривітних гірських околицях, помагає до продовження життя. Люде ці середнього росту, груди дуже широкі. Найбільше з них оженилося між двацятим і двацять пятим роком життя. Одна 103-літня жінка виходила замуж пять разів. Дуже богато мала дітей. Пересічно припадає на кождого столітнього семеро дітей. Тому, що 75 процент дітей, яких батьки жили сто літ, доживали 80—100 року життя, то статистики твердять, що довговічність є дідична, коли життєві умовини не зміняються. Із 158 столітніх людей лище 12 вміло читати та писати. Що торкається відживлювання, яке при довговічности без сумніву відграє важну ролю, то 95 процент тих людей ціле життя не їли мяса, а 3 процент їли лише подеколи по трошечки мяса, а 2 процент їли все мясо. Вісімдесять процент любили часом випити, а 20 процент пило все. Дві третини найстарших Болгар не курили. Поміж столітніми лише небогато більше є жінок піж мущин. „Време" повідомляє, що в Іпеку померла колишня вчителька, яка йшла з прощею до Меки, Гаджі Вана Шімич, на 120-тому році життя.

З МУЗИКИ.

НЮ ЙОРК.

Український скрипак дасть концерт.

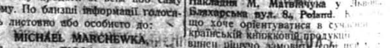
У неділю, 27. квітня, зполудня відбудеться в великій галі „Тавн Гол", 113 Вест 43 вулиця, концерт українського скрипака Романа Придаткевича.

П. Придаткевич відограє композиції Франкера, Баха, Мендельсона, Чайковського, Равеля, Берлі, Вендта та вязанку українських народних пісень у власному укладі.

При фортепяні буде йому супроводжати Віктор Зібер.

Білєти коштують: льожа (6 місць) 15 долярів; місце в орхестрі від $1.50 до $2; місце на бальконі від $1 до $1.50. Замовляти їх можна вже від нині від: Recital Management Vera Bull Hull, 113 West 57th St., New York City.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПРАБАТЬКІВЩИНА ЗВІРІВ.

Азію вважають учені за прабатьківщину людства. Величезні ріжноманітні простори з ріжними кліматичними умовами, сполучення цих просторів з іншими сушами — все це давало догідний грунт для розвитку життя та ріжних животин. Пізнати історію якоїсь частини землі є дуже трудно. Земля переживала ріжні часи. На одному й тому самому місці землі було в один час море, іншим раз суша і за довгі віки ці зміни кілька разів чергувалися. Кожний такий період залишав по собі якісь сліди. Море, як відомо, виділяє на свойому дні ріжні осади з мертвих животин та ріжних мінеральних частин, виділених з води, і це все творить тверді камінні верстви. При розкопках можна знайти у верствах землі всякого рода скаменілі вже животини й ростини. Ученим, що спеціяльно досліджують внутрішну будову землі (вони називаються по вченому ґеольоґами), вдалося по тих скаменілинах та верствах означити приблизно час, коли на тому чи іншому місці панувало життя. У північній частині Азії, особливо в пустині Гобі, вдалося вченим відкрити й пізнати верстви землі, що повстали тому 200 міліонів літ. У верствах ріжного віку знайдено чимало ріжних скаменілих звірів та ростин. Ось так надибано там скаменілих великанів смоків-носорогів, тих, що жили ще тому міліони літ. Були це великани висотою понад 5 метрів, а довгі яких 16 метрів. Тих смоків знайдено також і в молодших верствах. Між ними є особливо цікавий рід так зв. носорогів-жираф, між якими надибано великана 8 метрів висоти і 10 метрів довготи. То було тоді, коли ще людей — думаючих істот, не було на світі